

**VYRIAUSYBĖS ATSTOVŲ ĮSTAIGOS
VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS ŠIAULIŲ IR TELŠIŲ APSKRITYSE**

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, mob. 8 658 42925, 8 609 54703, el. p. info@vaistaiga.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 305205389.
Atstovo duomenys: Vilniaus g.263, LT-76337 Šiauliai, mob. 8 658 42928, 8 609 54675, el. p. siauliai@vaistaiga.lt.

Šiaulių miesto savivaldybės tarybai
46(5.5E)

2022-12- Nr. TR5-

kopija
Šiaulių miesto savivaldybės merui

TEIKIMAS

**DĖL ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2003-06-26 SPRENDIMO NR.T-754
„DĖL ŠIAULIŲ MIESTO TVARKOS IR ŠVAROS TAISYKLIŲ“ PAKEITIMO**

Šiaulių miesto savivaldybės taryba 2003 m. birželio 26 d. sprendimo Nr.T-754 „Dėl Šiaulių miesto tvarkos ir švaros taisyklių“ su vėlesniais pakeitimais (toliau – Sprendimas) 1 punktu patvirtino Šiaulių miesto tvarkymo ir švaros taisyklės (toliau – Taisyklės). Pagal Taisyklių 1 punktą, šios Taisyklės reglamentuoja miesto švaros ir teritorijos priežiūros reikalavimus, apibrėžia fizinių ir juridinių asmenų pareigas švarai ir tvarkai mieste užtikrinti.

Taisyklių 5 punktą nustato, kad tvarkoma teritorija – tai įstatymo nustatyta tvarka priskirta teritorija (žemės sklypas), suformuota kaip daiktas ir įregistruota valstybės įmonės Registrų centro Šiaulių filiale. *Jeigu teritorijų planavimo dokumentuose teritorija nėra apibrėžta (nurodyta), faktiškai naudojama teritorija laikoma teritorija iki gretimos, teisės aktų nustatyta tvarka priskirtos ar faktiškai naudojamos teritorijos, bet ne daugiau kaip 20 metrų nuo pastatų išorinių atitvarų.*

Taisyklių 8 punktą nurodo, *jog tvarkytojas teritoriją tvarko savo jėgomis arba sudaro sutartį su šiuos darbus atliekančia įmone. Tvarkytojai, patys tvarkantys teritoriją, privalo sudaryti sutartį dėl sąslavų surinkimo su atliekas tvarkančia įmone.* Pagal Taisyklių 4 punktą Tvarkytojai – už švarą ir tvarką atsakingi miesto ribose esančio nekilnojamojo turto savininkai, nuomininkai, renginių organizatoriai, prekybininkai ir pan. (įstaigos, įmonės, gamyklos, maldos namai, kariniai daliniai, visuomeninės ir politinės organizacijos, nepriklausomai nuo jų pavaldumo, vaikų mokymo ir ugdymo įstaigos, aukštosios mokyklos, daugiabučių namų savininkų bendrijos, administratoriai, garažų, sodininkų bendrijos, individualių namų, žemės savininkai ir kiti).

Pagal Taisyklių 10.2 papunktį švarą ir tvarką užtikrina, už priežiūrą atsako *faktiškoje naudojamoje teritorijoje* – gyvenamosios, negyvenamosios paskirties pastatų valdytojai ar tų pastatų bendrojo naudojimo objektų valdytojai, administratoriai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.83 straipsnio 3 dalimi, butų ir kitų patalpų savininkai (naudotojai) *bendrojo naudojimo objektus* privalo valdyti, tinkamai prižiūrėti, remontuoti ar kitaip tvarkyti. Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektams valdyti butų ir kitų patalpų savininkai steigia butų ir kitų patalpų savininkų bendriją arba sudaro jungtinės veiklos sutartį, arba šio kodekso 4.84 straipsnyje nustatyta tvarka pasirenka bendrojo naudojimo objektų administratorių.

Pagal Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo 2 straipsnio 15 dalies 5 punktą, tam, *kad žemės sklypas būtų laikomas bendrojo naudojimo objektu, jis turi būti bendrosios dalinės nuosavybės teise ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais daugiabučių gyvenamųjų namų ar kitos paskirties pastatų savininkų naudojamas ir (ar) valdomas žemės sklypas*. Šio įstatymo 14 straipsnio 6 dalies 9 punkte nustatyta, kad bendrijos pirmininkas atsako už bendrojo naudojimo žemės sklypo (sklypų) naudojimą ir tvarkymą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Pagal CK 4.84 straipsnio 8 dalį bendrojo naudojimo objektų administratorius administruoja bendrojo naudojimo objektus pagal Vyriausybės patvirtintus nuostatus. Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų, patvirtintų Vyriausybės 2001 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 603 (toliau – Administravimo nuostatai), 3 punktas apibrėžia pagrindinį administratoriaus uždavinį – administruoti namo bendrojo naudojimo objektus – užtikrinti jų priežiūrą pagal teisės aktų nustatytus privalomuosius statinių naudojimo ir priežiūros reikalavimus, įgyvendinti namo butų ir kitų patalpų savininkų su bendrąja nuosavybe susijusius sprendimus ir pavedimus, priimtus Civilinio kodekso 4.85 straipsnyje nustatyta tvarka, jiems atstovaujant. Administravimo nuostatų 4 punktas nustato administratoriaus funkcijas vykdant pagrindinį uždavinį ir 4.3 papunktyje numato, jog vadovaudamasis teisės aktais, reglamentuojančiais pastatų, jų inžinerinių sistemų naudojimą ir priežiūrą, žemės sklypų priežiūrą, administratorius organizuoja namo techninę priežiūrą, bendrosios dalinės nuosavybės teise ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais patalpų savininkų naudojamo ir (ar) valdomo žemės sklypo priežiūrą.

CK 4.84 straipsnio 3 dalis nustato, kad daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdymo, naudojimo ir priežiūros jungtinės veiklos sutarties pavyzdinę formą tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Vyriausybė įgaliojo Aplinkos ministeriją patvirtinti jungtinės veiklos sutarties pavyzdinę formą (2012-08-21 nutarimas Nr.985). Pagal Pavyzdinės Daugiabučio gyvenamojo namo bendrojo naudojimo objektų valdymo, naudojimo ir priežiūros jungtinės veiklos sutarties formos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012-12-04 įsakymu Nr.D1-1047 „Dėl pavyzdinės Daugiabučio gyvenamojo namo bendrojo naudojimo objektų valdymo, naudojimo ir priežiūros jungtinės veiklos sutarties formos patvirtinimo“ (toliau – Pavyzdinė jungtinės veiklos sutartis), 2 punktą sutarties tikslas – nesiekiant pelno valdyti, naudoti, prižiūrėti, remontuoti ir kitaip tvarkyti namo bendrojo naudojimo objektus. Pavyzdinės jungtinės veiklos sutarties 3 punktas apibrėžia, jog šios sutarties dalykas yra bendrojo naudojimo objektai, tarp jų bendrojo naudojimo žemės sklypas – bendrosios dalinės nuosavybės teise ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais daugiabučių gyvenamųjų namų ar kitos paskirties pastatų savininkų naudojamas ir (ar) valdomas žemės sklypas (3.5 papunktis). Pagal Pavyzdinės jungtinės veiklos sutarties 7.2 papunktį įgaliotinis, veikdamas patalpų savininkų vardu, be kita ko, atsako už bendrojo naudojimo žemės sklypo naudojimą ir tvarkymą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojas (butų ir kitų patalpų savininkų bendrija, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo arba bendrojo naudojimo objektų administratorius), vykdydamas savo funkcijas privalo parengti namo bendrojo naudojimo objektų aprašą. Daugiabučio gyvenamojo namo ar kitos paskirties pastato (pastatų) bendrojo naudojimo objektų aprašo tipinė (pavyzdinė) forma patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010-11-02 įsakymu Nr.D1-895 „Dėl Daugiabučio gyvenamojo namo ar kitos paskirties pastato (pastatų) bendrojo naudojimo objektų aprašo tipinė (pavyzdinė) formos patvirtinimo“. Pagal šios formos reikalavimus rengiant objektų aprašą ir nurodant pastato rodiklius, be kita ko, nurodomas įstatymų nustatyta tvarka pastato butų, patalpų savininkų naudojamo ar valdomo žemės sklypo ar jo dalies plotas, įregistravimo data, unikalus numeris, kadastrinis numeris.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2 straipsnio 15 dalimi, žemės sklypas – tai teritorijos dalis, turinti nustatytas ribas, kadastro duomenis ir įregistruota Nekilnojamojo turto registre.

Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 19 dalį, teritorijų planavimas, savivaldybės bendrojo plano ar savivaldybės dalių bendrųjų planų ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimas yra savarankiškoji savivaldybės funkcija. Lietuvos Respublikos teritorijų

planavimo įstatymo 2 straipsnio 26 punkte nustatyta, kad teritorijų planavimas – pagal šio ir kitų įstatymų, taip pat jų įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimus vykdomas procesas, kuriuo siekiama darnaus teritorijų vystymo ir kuris apima žemės naudojimo prioritetų, aplinkosaugos, visuomenės sveikatos saugos, paveldosaugos ir kitų priemonių nustatymą, gyvenamųjų vietovių, gamybos, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros sistemų kūrimą, sąlygų gyventojų užimtumui reguliuoti ir veiklai plėtoti sudarymą, visuomenės ir privačių interesų suderinimą. Pagal šio straipsnio 27 dalį teritorijų planavimo dokumentai – kompleksinio (bendrieji ir detalieji planai) ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kuriuose grafiškai ir raštu pateikiami teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos priemonių, teritorijų vystymo reikmių ir sąlygų sprendiniai.

Nurodytas Teritorijų planavimo įstatymo reglamentavimas suteikia savivaldybės viešojo administravimo subjektams teisę inicijuoti teritorijų planavimo dokumentų rengimą, tačiau Vietos savivaldos įstatymas ar kiti teisės aktai nesuteikia jiems kompetencijos kitais būdais, nei nustatyti teisės aktuose, priskirti teritoriją, siekiant įgyvendinti jos tvarkymo ir švaros palaikymo tikslą. Taigi, pagal galiojančius teisės aktus Savivaldybės tarybai nėra suteikti įgaliojimai nustatyti, jog faktiškai naudojama teritorija laikoma teritorija iki gretimos, teisės aktų nustatyta tvarka priskirtos ar faktiškai naudojamos teritorijos, bet ne daugiau kaip 20 metrų nuo pastatų išorinių atitvarų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad vietos savivaldos institucijos atsako už teritorijų prie daugiabučių namų (kurios nėra teisės aktų nustatyta tvarka suformuoti ir įregistruoti žemės sklypai ir namo bendrojo naudojimo objektas) priežiūrą ir tvarkymą, kol įstatymų nustatyta tvarka suformuos sklypus ir jie bus priskirti daugiabučiams namams, todėl šią funkciją savivaldybė privalo atlikti pagal Konstitucijos ir įstatymų jai suteiktą kompetenciją. CK 4.83 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad buto ir kitų patalpų savininkas (naudotojas) neprivalo apmokėti išlaidų, dėl kurių jis nėra davęs sutikimo ir kurios nesusijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais privalomaisiais statinių naudojimo ir priežiūros reikalavimais arba dėl kurių nėra priimtas butų ir kitų patalpų savininkų susirinkimo sprendimas šio kodekso 4.84 ir 4.85 straipsniuose nustatyta tvarka. Iš galiojančio teisinio reglamentavimo matyti, kad Savivaldybės tarybai teisės aktai nesuteikia teisės spręsti, kaip savininkai turėtų atsiskaityti už tvarkymą ir priežiūrą teritorijos, kuri nėra teisės aktų nustatyta tvarka suformuotas ir įregistruotas žemės sklypas ir namo bendrojo naudojimo objektas.

Įvertinus nurodytas teisės normas, darytina išvada, kad Taisyklių 5, 8 punktai, 10.2 papunktis ta apimtimi, kuria nustato, jog tvarkytojas teritoriją tvarko savo jėgomis arba sudaro sutartį su šiuos darbus atliekančia įmone, privalo užtikrinti švarą ir tvarką tvarkomose teritorijose jeigu teritorijų planavimo dokumentuose teritorija nėra apibrėžta (nurodyta), faktiškai naudojama teritorija laikoma teritorija iki gretimos, teisės aktų nustatyta tvarka priskirtos ar faktiškai naudojamos teritorijos, bet ne daugiau kaip 20 metrų nuo pastatų išorinių atitvarų, neatitinka Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtinto savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principo, Civilinio kodekso 4.83 straipsnio 4 dalies, Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo 2 straipsnio 15 dalies 5 punkto, 14 straipsnio 6 dalies 9 punkto, Žemės įstatymo 2 straipsnio 14 dalies, Administravimo nuostatų 4.3 papunkčio, Pavyzdinės jungtinės veiklos sutarties 3.5, 7.2 papunkčių nuostatas.

Pažymėtina, kad Vyriausybės atstovų įstaiga ir Klaipėdos miesto savivaldybės administracija kreipėsi į Aplinkos ministeriją tarnybinės pagalbos, prašydami pateikti nuomonę bei paaiškinti, ar Klaipėdos miesto tvarkymo ir švaros taisyklių nuostatos atitinka Atliekų tvarkymo įstatymo reikalavimus. Aplinkos ministerija 2022-05-18 raštu Nr.(17)-D8(E)-2703 „Dėl Atliekų tvarkymo įstatymo taikymo“ (pridedama) pateikė kompetentingą nuomonę keliamais klausimais.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, ir, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 8 straipsnio 1 dalimi, *s i ū l a u svarstyti Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2003 m. birželio 26 d. sprendimo Nr.T-754 „Dėl Šiaulių miesto tvarkos ir švaros taisyklių“ pakeitimo klausimą.*

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punktu, *teikimas privalo būti apsvarstytas artimiausiame posėdyje (bet ne vėliau kaip per 1 mėnesį) ir apie priimtą sprendimą pranešta Vyriausybės atstovui raštu per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.*

Atkreipiu mero dėmesį į tai, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio 6 dalimi, *meras artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje privalo su šiuo teikimu supažindinti savivaldybės tarybos narius.*

Informuoju Jus apie tai, kad Vyriausybės atstovas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 4 punktu, gali nustatyti kitą teikimo įvykdymo terminą, jeigu bus gautas pagal kompetenciją savivaldybės administravimo subjekto motyvuotas prašymas šį terminą pratęsti, išskyrus atvejus, kai nurodytų veiksmų įvykdymo terminas yra nustatytas įstatyme ar Vyriausybės nutarime.

PRIDEDAMA. Aplinkos ministerijos 2022-05-18 rašto Nr.(17)-D8(E)-2703 kopija.

Vyriausybės atstovas Kauno ir Marijampolės apskrityse,
laikiniai einantis Vyriausybės atstovo Šiaulių ir
Telšių apskrityse pareigas

Andrius Cechanavičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 626 22 252, el. p. info@am.lt, https://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Vyriausybės atstovų įstaigai	2022-	Nr.
Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai	į 2022-02-08 2022-02-10	Nr. S-10(5.27E) (4.23E)-R2-523

DĖL ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO TAIKYMO

Atsakydami į Jūsų raštą, teikiame Aplinkos ministerijos nuomonę¹.

Dėl „atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja“ ir „šiukšlių“ sampratų skirtumų

Atliekos, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja – bet kurios bešeimininkės atliekos, kurių turėtojas nežinomas (toliau – bešeimininkės atliekos). Pagrindinis atliekų priskyrimo bešeimininkėms atliekomis kriterijus – priklausymas neidentifikuojamam atliekų turėtojui. Bešeimininkės atliekos nebūtinai yra šiukšlės.

Atliekų tvarkymo įstatyme apibrėžtos šiukšlės – atliekos, išmestos viešose vietose (viešuose paplūdimiuose, vandens telkiniuose ir jų pakrantėse, miškuose, parkuose, skveruose, aikštelėse, stotelėse, pakelėse ir pan.) ne į viešas jų surinkimo sistemas². Šiukšlės gali būti tiek bešeimininkės, tiek su žinomu šeimininku – šiukšlintuoju (kai jį įmanoma nustatyti). Pagrindinis atliekų priskyrimo Atliekų tvarkymo įstatyme apibrėžtomis šiukšlėms kriterijus – jos mėtosi viešos vietos aplinkoje.

Dėl savivaldybių teisės tvarkymo ir švaros taisyklėse nustatytų reikalavimų daugiabučių gyvenamųjų namų savininkams tvarkyti namui priskirtoje teritorijoje išmestas atliekas ir „šiukšles“

Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2021 m. lapkričio 11 d. nutartyje (adm. byla Nr.eA-1705-492/2021) pažymėta, kad „<...> nesant galimybės nustatyti <...> atliekas neleistina palikusi asmenį (teršėją), kuriam galėtų būti taikoma atitinkama iš teisės aktų kylanti atsakomybė, nėra pagrindo tokias atliekas pagal vienintelį <...> kriterijų – šių atliekų palikimo vietą – savaime laikyti būtent atitinkamai konteinerių aikštelei, kurioje ar šalia kurios (iki 5 m atstumu) jos buvo neleistina paliktos, priskirto nekilnojamojo turto objektų savininkų (įgaliotų asmenų) atliekomis, t. y. remiantis vien šiuo kriterijumi preziumuoti, kad pastarieji yra minėtų atliekų turėtojai (teršėjai)“.

Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatyme³ įtvirtintu principu „teršėjas moka“, atliekų tvarkymo išlaidas, įskaitant išlaidas, patirtas reikiamai atliekų tvarkymo infrastruktūrai įrengti ir jai eksploatuoti, turi apmokėti pirminis atliekų darytojas⁴ (t. y. asmuo, dėl kurio veiklos susidaro

¹ Aplinkos ministerija neįgalota formuluoti teisės normų aiškinimo ir taikymo taisyklių, todėl šiame rašte pateikta nuomonė nelaikytina oficialiu teisės aiškinimu.

² Atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 62¹ dalis.

³ Atliekų tvarkymo įstatymo 32 straipsnis.

⁴ Atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 8 dalis.

atliekų) arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas⁵ (t. y. atliekų darytojas arba asmuo, turintis atliekų) ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ir (ar) importuotojas.

Sprendžiant dėl savivaldybių pareigos organizuoti šiukšlių tvarkymą perkėlimo daugiabučių gyvenamųjų namų savininkams ir atliekų turėtojams pirmiausiai reikia nustatyti:

- kokios pareigos ir kam kyla teritorijos, priskirtos daugiabučiui gyvenamajam namui, priežiūros ir tvarkymo procese;
- kas yra daugiabučiui gyvenamajam namui priskirtos teritorijos priežiūra ir tvarkymas;
- kokios pareigos ir kam kyla atliekų tvarkymo procese;
- ar daugiabučiui gyvenamajam namui priskirta teritorija, kurioje netinkamai išmestos atliekos, yra vieša vieta.

Civilinis kodeksas nustato, kad butų ir kitų patalpų savininkai (naudotojai) bendrojo naudojimo objektus privalo valdyti, tinkamai prižiūrėti, remontuoti ar kitaip tvarkyti⁶.

Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatyme pastato bendrojo naudojimo objektams priskiriamas bendrojo naudojimo žemės sklypas – bendrosios dalinės nuosavybės teise ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais daugiabučių gyvenamųjų namų ar kitos paskirties pastatų savininkų naudojamas ir (ar) valdomas žemės sklypas⁷. Daugiabučių gyvenamųjų namų ar kitos paskirties pastatų savininkų bendrijos (toliau – bendrija) pirmininkas atsako už bendrojo naudojimo žemės sklypo (sklypų) naudojimą ir tvarkymą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus⁸. Jeigu butų ir kitų patalpų savininkai neįsteigia bendrijos arba nesudaro jungtinės veiklos sutarties, taip pat jei bendrija likviduota arba nutraukta jungtinės veiklos sutartis, skiriamas bendrojo naudojimo objektų administratorius⁹ (toliau – administratorius). Viena iš administratoriaus atliekamų funkcijų – vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais žemės sklypų priežiūrą, organizuoti bendrosios dalinės nuosavybės teise ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais patalpų savininkų naudojamo ir (ar) valdomo žemės sklypo (toliau – žemės sklypas) priežiūrą¹⁰.

Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojas (butų ir kitų patalpų savininkų bendrija, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo arba bendrojo naudojimo objektų administratorius)¹¹, vykdydamas savo funkcijas, be kita ko, privalo parengti namo bendrojo naudojimo objektų aprašą. Bendrojo naudojimo objektų aprašas – pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintą tipinę formą parengtas dokumentas, kuriame nurodoma daugiabučio gyvenamojo namo ar kitos paskirties pastato (pastatų) bendrojo naudojimo objekto rūšis, paskirtis, požymiai, buvimo vieta, su objektu susiję butų ir kitų patalpų (pastatų) savininkai ir kiti objektą charakterizuojantys duomenys¹². Daugiabučio gyvenamojo namo ar kitos paskirties pastato (pastatų) bendrojo naudojimo objektų aprašo tipinė (pavyzdinė) forma patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu¹³. Pagal šios formos reikalavimus rengiant objektų aprašą ir nurodant pastato rodiklius, be kita ko, nurodomas įstatymų nustatyta tvarka pastato butų, patalpų

⁵ Atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 17 dalis.

⁶ Civilinio kodekso 4.83 straipsnio 3 dalis.

⁷ Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo 2 straipsnio 15 dalies 5 punktas.

⁸ Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo 14 straipsnio 6 dalies 9 punktas.

⁹ Civilinio kodekso 4.84 straipsnio 1 dalis.

¹⁰ Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugpjūčio 5 d. nutarimu Nr. 831 „Dėl Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų patvirtinimo“, 4.3 papunktis.

¹¹ Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.85 str. 8 d.

¹² Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo 2 straipsnio 3 dalis.

¹³ Aplinkos ministro 2010 m. lapkričio 2 d. įsakymas Nr. D1-895 „Dėl Daugiabučio gyvenamojo namo ar kitos paskirties pastato (pastatų) bendrojo naudojimo objektų aprašo tipinės (pavyzdinės) formos patvirtinimo“.

savininkų naudojamo ar valdomo žemės sklypo ar jo dalies plotas, įregistravimo data, unikalus numeris, kadastrinis numeris.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, manome, kad teisės aktai savivaldybėms nesuteikia teisės daugiabučiam namui priskirti teritorijos, kuri nėra teisės aktų nustatyta tvarka suformuotas žemės sklypas, nustatyti pareigą daugiabučių namų patalpų savininkams, administratoriams, daugiabučių namų savininkų bendrijoms organizuoti namo bendrojo naudojimo objektu nesančios teritorijos priežiūrą ir tvarkymą. Savivaldybės turėtų organizuoti prie daugiabučių namų esančių teritorijų tvarkymą ir priežiūrą iki minėti sklypai įstatymų nustatyta tvarka bus suformuoti ir priskirti šiems namams (registruojami Nekilnojamojo turto registre, nurodant paskirtį, su sklypu susijusias namo butų ir kitų patalpų savininkų teises ir pan.).

Savivaldybių tarybų tvirtinamose tvarkymo ir švaros taisyklėse nevienodai nustatoma, kas įeina į teritorijų priežiūrą ir tvarkymą (prižiūrėti statinius, žemės sklypus, želdinius, teritorijas, pjauti žolę, nuo gatvių, pėsčiųjų takų, įvažiavimų sušluoti šiukšles, žemes, panaikinti dygstančią žolę, barstyti slidžius takus, valyti ir išvežti sniegą, pritvirtinti namų numerius ir t. t.) ir kas už tai atsakingas. Tai, kad savivaldybės įpareigoja daugiabučių namų patalpų savininkus, administratorius, daugiabučių namų savininkų bendrijas užtikrinti daugiabučiam namui priskirto žemės sklypo priežiūrą ir tvarkymą, savaime nepanaikina Atliekų tvarkymo įstatyme savivaldybėms nustatytos pareigos organizuoti bešeimininkių atliekų ir šiukšlių tvarkymą¹⁴. Šiukšlių tvarkymo organizavimas nelygu šio organizavimo pareigos perkėlimui kitam subjektui.

Atsižvelgdami į tai ir į principą „teršėjas moka“, manome, kad savivaldybės, negalėdamos nustatyti / įrodyti daugiabučiams gyvenamiesiems namams priskirtose teritorijose, į kurias nėra apribotas asmenų patekimas, išmestų atliekų priklausymo konkrečiam atliekų turėtojui ar atliekų darytojui fakto, turėtų pačios organizuoti šių bešeimininkių atliekų ir šiukšlių tvarkymą ir neperkelti įstatymu joms pavestos tokių atliekų ir šiukšlių tvarkymo organizavimo pareigos daugiabučių namų patalpų savininkams, administratoriams ar daugiabučių namų savininkų bendrijoms.

Dėl klausimo, ar Atliekų tvarkymo įstatyme vartojama „viešosios vietos“ sąvoka apima teritorijas, priskirtas daugiabučiams gyvenamiesiems namams, į kurias nėra apribotas asmenų patekimas

Atliekų tvarkymo įstatyme pateiktame šiukšlių sąvokos apibrėžime¹⁵ pateiktas nebaigtinis viešų vietų sąrašas: viešieji paplūdimiai, vandens telkiniai ir jų pakrantės, miškai, parkai, skverai, aikštelės, stotelės, pakelės ir pan. Tačiau įvertinus išvardintų pavyzdžių tarpusavio panašumą, darytina išvada, kad šiukšlėmis, kurių tvarkymą turi organizuoti savivaldybės, laikytinos tik labai panašiose į nurodytas viešose vietose netinkamai išmestos atliekos. Atliekų tvarkymo įstatyme išvardinti viešų vietų pavyzdžiai neapima tokių viešųjų vietų kaip seniūnijų, savivaldybių pastatai, kavinės, parduotuvės, mokyklos, gydymo įstaigos ir pan. Manome, kad Atliekų tvarkymo įstatyme minimos viešos vietos taip pat neapima daugiabučiams gyvenamiesiems namams priskirtų teritorijų, į kurias apribotas asmenų patekimas.

Atsižvelgdami į teismų praktiką, kai vieša vieta pripažįstamas gyvenamojo namo kiemas (LVAT nutartys administracinėse bylose Nr. 1183/2002, Nr. N⁹-352/2004, Nr. N⁶²-2800/2010 ir kt.), manome, kad daugiabučiam namui priskirtas žemės sklypas gali būti laikomas vieša vieta, kai šis žemės sklypas yra laisvai prieinamas pašaliniams asmenims (pvz., nėra aptvertas), t. y. kai pašalinių asmenų patekimas į šį sklypą nėra apribotas arba uždraustas. Kilus ginčui dėl bešeimininkių atliekų ar šiukšlių tvarkymo, galutinį sprendimą dėl vietos, kurioje netinkamai

¹⁴ Atliekų tvarkymo įstatymo 25 straipsnis.

¹⁵ Atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 62¹ dalis.

išmestos atliekos, pripažinimo vieša galėtų priimti tik teismas.

Dėl gamintojų ir (ar) importuotojų pareigos finansuoti vienkartinį plastikinių gaminių atliekų ir šiukšlių išrinkimą ir tvarkymą, numatytos pagal su savivaldybėmis sudarytas sutartis, ir savivaldybių asmenims nustatomos pareigos tvarkyti priskirtas teritorijas

Igyvendinant Vienkartinį plastikinių gaminių mažinimo direktyvą¹⁶ Atliekų tvarkymo bei Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymuose nurodyta¹⁷, kad tam tikrų vienkartinį plastikinių gaminių¹⁸ šiukšlių išrinkimą¹⁹, vykdomą savivaldybės ar jos vardu²⁰, surinkimą, vežimą, apdorojimą, turi finansuoti konkretūs gamintojai ir importuotojai, tiekiantys tokius vienkartinį plastikinius gaminius. Taigi, gamintojai ir importuotojai įpareigoti padengti tik dalies susidarančių šiukšlių tvarkymo išlaidas ir tik tas, kurias patiria savivaldybės. Šios pareigos taikomos nuo 2023 m., todėl savivaldybės dar turi laiko su atitinkamų vienkartinį plastikinių gaminių gamintojais ir importuotojais sudaryti Atliekų tvarkymo įstatyme numatytas sutartis, kuriose bus detalizuota tikslinio finansavimo tvarka. Atkreiptinas dėmesys, kad dar rengiamos Atliekų tvarkymo įstatyme nurodytos²¹ rekomendacijos dėl šių šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo kriterijų ir tokio finansavimo sutarčių sudarymo pagrindinių sąlygų.

Dėl savivaldybių tvarkymo ir švaros taisyklėse nustatytos pareigos asmenims patiems tvarkyti mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo konteinerių stovėjimo vietas ir aikšteles arba sudaryti šios teritorijos tvarkymo paslaugų sutartis atitikimo Atliekų tvarkymo įstatymo reikalavimams ir principui „teršėjas moka“

Pažymime, kad savivaldybių tarybų tvirtinamos tvarkymo ir švaros taisyklės nėra Atliekų tvarkymo įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas. Pareiga tvarkyti daugiabučiams gyvenamiesiems namams priskirtus žemės sklypus kyla iš Civilinio kodekso, Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo, Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų²². Atliekų tvarkymo įstatymas su minėta pareiga susijęs tik tiek, kad: 1) daugiabučiam gyvenamajam namui priskirtame žemės sklype atsiradus bešeimininkėms atliekoms, jų tvarkymą turės organizuoti savivaldybė, 2) daugiabučiam gyvenamajam namui priskirtame žemės sklype atsiradus šiukšlėms ir minėtą sklypą pripažinus vieša vieta, šiukšlių tvarkymą turės organizuoti savivaldybė.

¹⁶ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/904 dėl tam tikrų plastikinių gaminių poveikio aplinkai mažinimo 8 straipsnio 2 dalies c punktas, 3 dalies b punktas, 4 dalis.

¹⁷ Atliekų tvarkymo įstatymo (nuo 2023 m. sausio 1 d. galiosianti redakcija) 34³² straipsnio 1 dalies 2 ir 5 punktai, 34³⁵ straipsnio 1 dalies 2 ir 4 punktai, Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo (nuo 2023 m. sausio 1 d. galiosianti redakcija) 7² straipsnio 1 dalies 1 ir 4 punktai.

¹⁸ Tabako gaminiai su filtrais ir filtrai, parduodami naudoti kartu su tabako gaminiais; maisto tara, t. y. talpyklos, pvz., dėžutės su dangteliais arba be jų, kuriose laikomas maistas, skirtas nedelsiant suvartoti vietoje arba išsinešti, paprastai suvartojamas iš talpyklos ir yra paruoštas suvartoti be papildomo paruošimo, pvz., be kepimo, virimo ar pašildymo, įskaitant maisto tarą, naudojamą greitam maistui arba kitam nedelsiant suvartoti skirtam maistui; pakeliai ir vyniojamojo popieriaus pakuotės, pagaminti iš lanksčios medžiagos, kuriuose pateikiamas maistas, skirtas nedelsiant suvartoti iš pakelio ar pakuotės be papildomo paruošimo; ne didesnė kaip trijų litrų talpos gėrimų tara, t. y. talpyklos, naudojamos skysčiams laikyti, pvz., gėrimų buteliai, įskaitant jų kamštelių ir dangtelių, ir kombinuotosios gėrimų pakuotės, įskaitant jų kamštelių ir dangtelių, išskyrus stiklinę ar metalinę gėrimų tarą su plastikiniais kamšteliais ir dangteliais; gėrimų indeliai, įskaitant jų kamštelių ir dangtelių; lengvieji plastikiniai pirkinių maišeliai; drėgnosios servetėlės, t. y. sudrėkintos asmens higienai skirtos servetėlės ir buitinės šluostės; oro balionėliai, išskyrus pramoniniam ir kitam profesiniam naudojimui ar paskirčiai skirtus balionus, kurie nėra platinami vartotojams.

¹⁹ Atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 62² dalyje nurodyta, kad šiukšlių išrinkimas – šiukšlių pakėlimas, išgriebimas ar kitoks paėmimas iš viešų vietų (viešų paplūdimių, vandens telkinių ir jų pakrančių, miškų, parkų, skverų, aikštelių, stotelių, pakelių ir pan.).

²⁰ Atliekų tvarkymo įstatymo (nuo 2023 m. sausio 1 d. galiosianti redakcija) 34³³ straipsnio 2 dalies 1 punktas, 34³⁴ straipsnio 1 dalies 1 punktas, 34³⁶ straipsnio 2 dalis, 34³⁷ straipsnio 1 dalis, Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo (nuo 2023 m. sausio 1 d. galiosianti redakcija) 7² straipsnio 7 dalies 1 punktas, 10 straipsnio 4² dalies 1 punktas.

²¹ Atliekų tvarkymo įstatymo (nuo 2023 m. sausio 1 d. galiosianti redakcija) 30 straipsnio 19 dalis.

²² Patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugpjūčio 5 d. nutarimu Nr. 831 „Dėl Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų patvirtinimo“.

Manome, kad savivaldybėms negalint įrodyti atliekų ar šiukšlių, paliktų / rastų prie daugiabučių namų esančiose teritorijose, tiesioginio ryšio su šių daugiabučių namų patalpų savininkais (t. y. kad jie tose teritorijose išmetė / paliko šias atliekas ar šiukšles), daugiabučių namų patalpų savininkų apmokestinimas už šių šešiminkinių atliekų ar šiukšlių tvarkymą prieštarautų principui „teršėjas moka“.

Atliekų turėtojai, mokėdami vietinę rinkliavą arba įmoką už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą, kartu apmoka ir komunalinėms atliekoms tvarkyti skirtos infrastruktūros eksploatavimo ir atnaujinimo sąnaudas²³. Atliekas iš prie daugiabučių namų konteinerių surenkantys atliekų tvarkytojai paprastai įpareigoti teikiant komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugą ne tik surinkti surinkimo ir vežimo metu išsibarsčiusias atliekas²⁴, bet ir surinkti šalia konteinerių paliktas atliekas (išskyrus didelių gabaritų atliekas), po konteinerių ištuštinimo palikti tvarkingą aplinką, t. y. prižiūrėti ir tvarkyti komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikšteles. Atsižvelgdami į tai, manome, kad komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelių tvarkymo pareiga neturėtų būti priskirta daugiabučių namų patalpų savininkams, administratoriams ar daugiabučių namų savininkų bendrijoms.

Atkreipiame dėmesį, kad savivaldybės, rengdamos tvarkymo ir švaros taisykles, galimai „šiukšlių“ sąvoką naudojo (naudoja) kita prasme nei apibrėžta Atliekų tvarkymo įstatyme (nuo 2021 m. lapkričio 13 d. aktuali redakcija).

Aplinkos viceministrė

Raminta Radavičienė

J. Podymova, mob. 8 687 27458, el. p. jelena.podymova@am.lt
S. Deveikytė, mob. 8 616 43435, el. p. saule.deveikyte@am.lt

---

²³ Taisyklių 4 ir 21 punktai.

²⁴ Minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. D1-857 „Dėl Minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų patvirtinimo“, 15.3 papunktis.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, A. Jakšto g. 4, 01105 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO TAIKYMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-05-18 Nr. (17)-D8(E)-2703
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2022-05-18 15:12:25 Nr. G-123
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0, GEDOC
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	RAMINTA RADAVIČIENĖ, Viceministrė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-05-18 13:13:19
Parašo formatas	Parašas, pažymėtas laiko žyma
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-05-18 13:13:32
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A
Sertifikato galiojimo laikas	2021-01-28 - 2024-01-28
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Lina Krasauskienė, Vedėja
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-05-18 13:14:40
Parašo formatas	Trumpalaikis skaitmeninis parašas, kuriame taip pat saugoma sertifikato informacija
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2021-01-07 - 2023-01-07
Parašo paskirtis	Gauto dokumento registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Aurelija Rupšienė, Vyriausioji specialistė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-05-18 15:12:25
Parašo formatas	Trumpalaikis skaitmeninis parašas, kuriame taip pat saugoma sertifikato informacija
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	Dokumentų valdymo sistema eDVS
Sertifikato galiojimo laikas	2018-10-09 - 2028-10-09
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elektroninė dokumentų valdymo sistema VDVIS, versija v. 3.04.02
El. dokumento įvykius aprašantys metaduomenys	

Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	El. dokumentas atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Vienas ar daugiau elektroninių parašų negalioja. Tikrinimo data: 2022-12-30 09:13:24
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2022-12-30 atspausdino Inga Lekečinskienė
Paieškos nuoroda	

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Vyriausybės atstovų įstaiga 305205389, Vilniaus m. sav., Vilnius, Gedimino pr. 60
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2003-06-26 SPRENDIMO NR.T-754 „DĖL ŠIAULIŲ MIESTO TVARKOS IR ŠVAROS TAISYKLIŲ“ PAKEITIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-12-30 Nr. TR5-46(5.5E)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2022-12-30 Nr. G-9987
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	ANDRIUS CECHANAVIČIUS, Vyriausybės atstovas Kauno ir Marijampolės apskrityse
Sertifikatas išduotas	ANDRIUS CECHANAVIČIUS, Vyriausybės atstovų įstaiga LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-12-30 09:50:42 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žyme nurodytas laikas	2022-12-30 09:50:55 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2022-07-25 11:09:43 – 2025-07-24 11:09:43
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "Dokumentų valdymo sistema eDVS LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema eDVS LT", sertifikatas galioja nuo 2018-10-09 15:28:31 iki 2028-10-09 15:28:31 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Šiaulių miesto savivaldybės administracija, į.k. 188771865 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 12:38:08 iki 2024-12-19 12:38:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	EgoEDocs, versija v. 3.04.02
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. META-INF/signatures/signatures1.xml#S1: Certificate path validation failed for certificate (subject: Dokumentų valdymo sistema eDVS, valid from: 2018-10-09 15:28:31). The certificate is issued by an untrusted CA certificate (subject: Dokumentų valdymo sistema eDVS).
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2023-01-01 02:31:00 Dokumentų valdymo sistema Avilys